

Tedenske novice.

Ljubljanska vlada podala ostavko.

Ententna plebiscitna komisija v Celovcu je zahtevala od naše vlade v Ljubljani, da se mora umakniti iz koroškega glasovalnega pasa: 1. vse domače vojske, 2. Naši orožniki se nadomestijo z domačimi (koroško-nemškotatarskim) orožništvom, 3. Ukine se nadzorstvo nad koroško veleposestjo. Te le zahteve naša vlada ni mogla izpolniti, radi tega je odstopila, odgovornost za Koroško prevzame beograjska vlada.

Sprejem gojenk na državno moško učiteljske v Mariboru. V sled brzojava višjega šolskega sveta v Ljubljani sme drž. moško učiteljske v Mariboru sprejeti v I. letnik do 40 gojenk, v višje letnike pa se sprejemajo samo bivše tukajšnje gojenke. Oglasiti se je takoj.

Slavnost obmejnih Slovencev v St. Ilji se je dne 8. septembra zelo lepo obnesla. Naša najsevernejša postojanka je bila vsa v zastavah. Iz Maribora je vozil poseben vlak Orle in druge goste v St. Iljo. Pozdravil nas je g. Thaler, odzdravil mu je Orel Novak iz Ljutomerja. Slavnostni govor v cerkvi je imel dr. Medved, slovesno sv. mašo pa je služil prof. Vreže. Na slavnostnem prostoru — nekdanj last Südmarke — se je popoldne vršila lepa narodna slavnost, kot desetletni spomin na otvoritev Slov. doma. Udeležilo se je slavnosti več tisoč ljudi. Imeli smo odlične goste: Jugoslovanski člani razmejne komisije z generalom Plivelcem na čelu, okr. glavar dr. Lajnšič, dr. Kovačič in drugi. Vršili so se govori, telovadba, petje, godba in druge zabave. Bil je to res prijeten dan za osvojenega obmejne brate in sestre. Vreme je bilo krasno, vršilo se je vse v najlepšem redu.

Poraz samostojnežev v St. Lovrencu pod Prežinom. V nedeljo 5. septembra je vsiljivi Urlep sklical shod SKS v St. Lovrenc pod Prežinom. Mnogobrojni plakati pa so kot glas vpijočega v puščavi valili na shod. Vendar nikdo ni slutil, najmanj še Urlep, zgodilo se je: iz shoda Samostojne je postal shod Kmetске zveze. Shod je bil napovedan ob 2. uri popoldne. Vrli kmetie šentlovenski so se zbirali pred gostilno, Urlep in kapetan Lancin pa sedita za mizo ter nestrpnost čakata svojih pristašev, a nju čakanje je zastoj! Naposled se vendar Urlep ožunači, se poda med kmete ter pove, da so češplje letos bogato obrodile. Ker je bila ura že 3/4 na 3, vpraša neki kmet Urlepa, zakaj ne začne z zborovanjem. On pa pove, da se bo ravnal „po stari“ uri. Ker pa tudi po stari uri ni bilo nobenega njegovih, se ga usmilijo naši kmetje, ter napolnijo dvorano. Gladko obriti Urlep se prijazno smehlja, mane roki in zatrjuje: saj nisimo proti veri! — slaba vest —! že vstajajo lasje. Za predsednika smo si izvolili kmeta člana KZ. Loskega. Ta podeli besedo navdušenemu kmetškemu fantu, članu Kmetске zveze, kateri v jedrnatih besedah razloži program in delo Kmetске zveze, krtači samostojnežev ter opiše njih nesrečno politiko za kmete na Slovenskem. Kot spokorna grešnika sta poslušala Urlep in Lancin! Med njegovim govorom je Fr. Baumgartner z natančnimi podatki označil Urlepovo ljubezen do malih kmetov. Nato je dal predsednik na glasovanje govor našega govornika. A niti eden, — z Urlepom in od Samostojne dobro plačanim tajnikom Lancinom vred — ni dvignil roke proti! Konečno naš govornik odločno zavrača vsiljivost samostojnežev in zakliče: „Obžalujem gospodje samostojneži, da ste danes tako pogoreli!“ Hvala vam, da ste pripomogli k tako lepe-mu shodu Kmetске zveze. Zdaj pa pojdite, od koder ste prišli!“ Z navdušenimi klici: „Zivela Kmetška zveza!“ smo kmetje zapustili dvorano in evo vam zopet Urlepa in Lancina sama za mizo. Da bi jima pa ne bilo predolg čas, sta jima za vraga kmeta Spolcer in Polak dala več lepih naukov, kateri jima govorijo še danes nemilo donijo po ušesih. Samostojneži! Zpomnite si enkrat za vselej! Mi šentlovenski odločno odklanjamo Samostojne in ne bomo trpeli, da bi nam ta v občini kalila mir. Vi g. hauptman Lancin pa stopite rajši zopet v jugoslovansko armado, če vam srbska disciplina ni prestroga, ali pa pojdite na zaj v tužno Istro svoje rojake tolažiti in bodrit. S tem si pridobite več zaslug za Jugoslavijo, kot pa z vsiljevanjem Samostojne. Ker ste se pa s znanjem svetega pisma tako ponašali, pa raztolmačite, predno odidete, samostojnežem eno poglavje, — o krivih pro-rokih!

Smiheljska nedelja pri Sv. Mihelu nad Laškimi se bo letos obhajala zadnjo nedeljo v mescu septembru.

Gospodarstvo.

Vinogradniki! Pezor!

Trgatev se bliža in stem vprašanje vinskih cen za letošnji pridelok.

Še menda nikoli ni vladala v tem oziru tolika nejasnost, kakor ravno letos. Vinska trgovina popolnoma počiva vsled valutnih in drugih razmer, in prav za prav nimamo, razven za letnik 1917, nobenih vinskih cen, ker se nič ne prodaja in nič ne kupi. Poročila o letošnji trgatvi, to se pravi glede pričakovane množine vina, ki se nahajajo semtertje v časnikih in se lansirajo od gotove strani, iz več ali manj se-

bičnih namenov, so popolnoma netočna in se puščajo v svet le, da se ljudstvo zmede.

Zatorej mi naj bo dovoljeno tukaj izrečno povdariti, da so vse vesti o obilnosti pričakovane trgatve neresnične in, da bo letošnja vinska letina, kar se tiče skupne množine pridelka, komaj dosegla lanskega letina, to je, da bo jo priletevati slabšim vinskih letinam. Ze nastavek grozdja spomladi ni bil, kakor se je splošno trdilo, bogat, temveč k večjemu srednji. Med cvetom je odpadlo vsled slabega, deževnega vremena tudi dobra četrtina in od ostalega se mora odračunati škoda, ki so jo povzročili oidi, peronospora in druge ujme in ki znaša tudi 40—50%. Končni uspeh trgatve znal bi torej biti četrtina od spomladi pričakovanega pridelka. Razmere na Hrvaškem so slične: v Slavoniji in Vojvodini nekoliko boljše. Pa tudi v zadnjih dveh ne pričakujejo bogve kako bogate vinske letine, temveč le srednjo.

V obzired temu deistvu in ker nikakor ni pričakovati količkaj znatne nadprodukcije, je izključeno, da bi visoke cene znatno padle. Vinogradniki se torej svarijo in opozarjajo, da naj se nikar ne prena-giljo z odprodajo letošnjega vinskega pridelka. Padanje vinskih cen, kakor se nam to skuša navesti, istodobno, ko vse drugo gre na kvišku, ko cene vseh predmetov in potrebščin vedno naraščajo, ni naravno in vzdržljivo. Gre le za lahko prozoren manever, kakor se ga je tudi opazovalo večkrat v normalnih časih pred trgatvo.

Vinogradniki! Ne nasedite tem limanicam ter počakajte z odprodajo do par tednov po trgatvi, dokler se dobi pregled čez dobljene množine in se razmere nekoliko ne ustalijo.

Vinogradniki, ki nimajo potrebne posode, naj si jo izposodijo od onih, ki jim take preostaje. Posestniki prazne posode naj pomislijo, da bodo sokrvice padanja vinskih cen in, da skodujejo samemu sebi, če posode, ki je sami ne rabijo, drugim ne prepustijo in jih na ta način primorajo prodati vino za vsako ceno.

Vinarske in kletarske zadruge! Priskočite na pomoč onim posestnikom, ki nimajo svoje posode! Odkupite jim vino proti gotovi naplati in poznejemu obracunu! Storitve svoje dolžnosti v interesu posameznih kakor tudi v občenem interesu!

Vinogradniki! Če hočete doseči cene za letošnji pridelok, ki bodo v primernem razmerju z današnjimi ogromnimi pridelovalnimi stroški, pa je neobhodno potrebno, ne samo, da se ne prena-giljo pri odprodaji, temveč da posvetite tudi kakovosti pridelka čim večjo pažnjo. Kakor veste, je povpraševanje po boljšem vinu zelo veliko in se ponujajo za tako zelo visoke cene. Letnik 1917 je takorekoč izčrpan. Letnika 1918 in 1919, ki se še nahajata deloma v naših kletih, pridelata pri tem komaj v poštev, ker njiu kakovost ne odgovarja. Zatorej ima letnik 1920, ki obeta pod gotovimi pogoji izborna vinsko kapljico, najboljšo šance za odprodajo po dobrih cenah. Le razmere je treba izkoristiti.

Razvitek grozdja je letos, kakor je znano, zelo neenak. Na enem in istem trsu se nahaja čisto skoro zrelo grozdje poleg napol zrelega in popolnoma zelenega, kakor tudi poškodovanega več ali manj po oidiu. To bi skup potrgano ter sprešeno dalo le vino slabše kakovosti, kakoršnega že itak imamo dovolj po kletih izza zadnjih dveh let. Če pod danimi razmerami hočemo doseči boljšo kakovost, se pred vsem ne smemo prena-giljo s trgatvo, to se pravi, čakati moramo z njo, dokler dozori večina grozdja. Nikakor torej početi s trgatvo še ta mesec, kakor se namerava! S tem pa ni rečeno, da nebi smeli grozdja, ki gnije ali se vsled pokanja suši, popraj potrgati ali, kakor se pravi podbirati. Ravno narobe! Podbiranje se priporoča povsod in je nadaljnemu razvoju ostalega grozdja le v korist, če se bolano grozdje čim preje odstrani. Z glavno trgatvo je pa, kakor že rečeno, početi še le, ko dozori večina grozdja v vinogradu. Pri tem je porezati najpoprej vso lepo, popolnoma dozorelo grozdje. K zrelemu grozdju spada tudi nagnito grozdje, če ni napadeno po zelenem plesnivcu. Navadna gniloba zrelega grozdja je namreč takozvana „zlahna gniloba“, o čem se lahko prepriča vsakdo, če tako jagode poskusi in jo najde sladko ter prijetnega okusa. Ravno to grozdje daje najboljšo kakovost! Ostalo, manj dozorelo grozdje in grozdje, ki zeeno, ozir. napol zrelo gnije, ozir. je vsled oidiu močno bolano, pa se pustijo pri glavni trgatvi viseti in se še le potem potrga spreša in spravi. Na ta način dobimo tri vrste vina, in sicer: 1. podbirino (iz gnilega in po oidiu napadenega grozdja), 2. vino iz lepega grozdja in 3. vino iz nezrelega slabšega grozdja. Prvo in zadnje se spravi skup in daje več ali manj okusno in zdravo pijačo za domačo rabo, ozir tudi prodajo za lokalne potrebe. Srednjo tvori kvalitetno vino in je glavni zaklad vinogradnika.

Srednjim in večjim vinogradnikom se priporoča, da trgajo in prešajo tudi posamezne grozdne vrste posebej ali vsaj po dve taki skup, ki se oboje stransko v svojih lastnostih spopolnita, kakor n. pr. burgundec ali rulanec in silvanec, silvanec in drobna ali laška graševina, laška graševina in zlahotna itd. in naredo sortna vina, po katerih se bo večje povpraševanje. Naprava sortnih vin se priporoča odsej tudi takim vinogradnikom, ki imajo mešane nasade. Saj se itak najdejo dandanes povsod delavci, ki poznajo posamezne vrste in se jim to delo lahko prepusti. Zamude in nekoliko večjih stroškov, ki nastanejo vsled sortiranja, pa se naj nikdo ne ustraši. Ti mu bodo vsled boljših cen, ki jih bodo dosegli vsled sortiranja, bogato povrnjeni.

Vinogradniki! Enkrat za vselej vam bodi povedano: „Časi, ko se je dalo prodati vsako čmigo za

dobro vino, so konečno minuli! V Jugoslaviji se bodo dala prodati za primerne cene le kvalitetna vina. Največji vpliv na kvaliteto vina pa ima umno sortiranje grozdja pri trgatvi in umno kletarenje. Posvečajte torej trgatvi in sortiranju posebno pažnjo! Navadite se tudi umno kletariti ter ne zabite nikoli, da tvori snaga tri četrtine umnega kletarstva!“

Slednjic se občinska zastopstva vinorodnih občin (gg. občinski predstojniki) nujno naprošajo, objaviti ta razglas na običajen način ter v interesu vinogradnikov ukreniti potrebno, da se v občini izvoli odbor, ki naj stopi z drugimi merodajnimi krogi okoliša v dotiko ter določi povprečne stroške pridelovanja enega litra vina v dotičnem okolišu, ozir minimalno ceno za letošnje vino, izpod katere se vinogradnikom priporoča vina ne prodajati!

Za vinarski in sadjarski odsek Maribor Slovenske kmetijske družbe:

Vinarski ravnatelj Puklavc.

Vinogradno poročilo iz ljutomerskih goric z dne 5. septembra 1920. Ceravno je les lanske jesu slabo dozorel, so vendar očesa vsled izredno mile zime dobro prezimila in trsje je kazalo bujno rast. Prva kop se je dobro presušila in topli pomladanski dnevi so ugodno vplivali na razvijajoči se trs. Grozdja se je prikazalo precej in v južnih in jugozapadnih legah je večinoma odovalo pred dežjem. Kjer se je marljivo in pravočasno skropilo ni opaziti peronospore. Samo pepel nam je povzročil škodo na milijone. Vkljub dva do trikratnem zveplanju se je konec julija in začetkom avgusta razpasla ta bolezen tako, da je mnogim posestnikom vzela ves up na bratvo. Ako gremo po vrhovih, najdemo parcele, ki so na pol ali popolnoma zdrave, poleg njih pa vinograde, ki nimajo enega zdravega grozda. Kje tiči vzrok? Zakaj je v enih goricah ohranjeno grozdje, v drugih pa je pepel mučil nastavek? Pojdimo vprašati tiste, ki imajo zdravo grozdje, kaj in kako so delali! Clovek se uči, dokler živi. Od pepela napadeno grozdje je začelo sedaj vsled dežja pokati. Zdravo grozdje pa še lani ob bratvi ni bilo tako lepo od solca pečeno, kakor je sedaj v začetku septembra. O cenah za letošnji mošt se še nič ne ve. Za lanske vino se plačuje po 14 do 16 K. Kleti so skoraj prazne, posode ne bo priuamnjkovalo in zato ni upati, da bi posestniki dali novo kapljico za slepo ceno. Portugizar, ki se je bral te dni je kazal 18 do 20 odstotkov sladkorja. Bog daj samo še dva ali tri lepe solnečne tedne.

Ljutomersko-ormozke gorice. Nastopilo je lepo vreme in upanje na prav dobro kapljico raste. Mnogi bodo radi tega še počakali z bratvo, ker vedo, da bodo dobili za dobro kapljico višje cene. Portugizar, ki se je bral pretekli teden, je kazal 18—22. burgundec 20, šmarnica 16—18, podbirina pa 14—16 stopinj sladkorja. Cene za staro vino rastejo, za mošt pa še ni kupeev.

Vinske cene, ki so od meseca aprila neprestano padale, so se začele ustavljati in se ne gibljejo več navzdol. Znamenja kažejo, da smo menda že prekoračili najvišje cene. Upanje na bogato jesen se ni uresničilo in zato ljudje več ne silijo s prodajo svojih zalog.

Trgatev v Evropi. Jugoslavija pričakuje slabo srednjo trgatve glede množine, a prav dobre kakovosti, ker ni bilo toliko dežja, kakor v Nemški Avstriji Nemška Avstrija je obupana, ker ne bo pridelala niti desetino tega, kar bi porabila za-se, neglede na trgovino. Ogrska državnica se boji, da ne bodo dosegla lanskega pridelka. Zato se kupujejo lanske in predlanske vinske zaloge od nemških in čehoslov. trgovcev po zvišani ceni. Italija ima srednjo trgatve. Južni deli države so trpeli hudo sušo, ki je slabo uplivala na množino. Vinske cene ne grejo nazaj kljub temu, da je trgatve pred durmi. Francija pričakuje tudi srednjo trgatve. Vinske cene grede navzgor. Španija in Grška boste imeli baje dobro trgatve. Poročila pravijo, da so se v vseh državah vinske cene ustalile in da kažejo odločno smer navzgor. —r.

Ruše. Tukaj se vrši 19. in 20. septembra čebelarški tečaj, ki ga bo vodil znani strokovnjak Ivan Jurančič. Teoretično in praktično predavanje vsak dan od 8. do 12. in od 14. do 18. ure.

Dopisi.

Sv. Peter pri Mariboru. Na Fabrizzijevem posestvu vlada čuden duh. Tamkajšnji oskrbnik — Duh mu je ime — še ne ve, da je v Jugoslaviji, ne pa v sfari Avstriji, ki je take in enake nemškonavdahnjen ce ščitila s čudovito ljubeznijo. Zakaj ni splaval ta Duh v „tajčesterajh“, zakaj nas sedaj izziva z dvojezičnimi napisi, ki so celo v mestih prepovedani? Merodajne oblasti, kje sta vaš ugled in oblast? Zakaj ne pristiže takim pičkom peroti? Če boste k vsem tem molčali, utegnejo našim nemčurjem zrasti rogovji, ki bodo marsikomu v napotje. Oskrbnik Duh je služabnik tistega Fabrizzeja, ki je baje rekel, da nima živine za Jugoslavijo. To je neki rek el takrat, ko se je zvedelo, da se bo vršilo pri nas popisovanje živine in vozov. Kaj pravite k temu?

Obrež pri Središču. Pri nas je vendar enkrat odpravljena sramota, ki je dolgo časa ležala na naši občini s tem, da je odpravljen avstrijski komisariat. G. Raušl, bivši avstrijski komisar, ni ljubljeneč gosp. Netoliča, ki ga je baje za jugoslovanskega župana zaprisegel g. Petovar, je odstavljen in za geranta imenovan v občini splošno priljubljeni g. Andrej Bedjanič.